

Vrijdag 13 november 2015: de rechtstaat won

De Limburger 6-7-2024

Een goed boek blijft rondtollen in je hoofd. Met de vakantie in aantocht, zoekt u misschien wel zo'n boek. Mijn tip: V13 van de Franse schrijver Emmanuel Carrère. De titel verwijst naar wat er op vrijdag 13 november 2015 gebeurde in Parijs. Een groep jihadisten joeg 130 onschuldige burgers de dood in en zadelde zo'n tweeduizend overlevenden met een trauma van jewelste op. Het drama ontvouwde zich niet alleen in en om de concertzaal Bataclan. Ook allerlei andere plekken – waaronder Parijse cafés en restaurants – waren doelwit.

Voorzover ze zichzelf niet hadden opgeblazen, werden de verdachten opgepakt en berecht in een tien maanden durende rechtszitting. Die eindigde in de zomer van 2022. Carrère was tijdens alle 150 zittingsdagen aanwezig en schreef nauwgezet op wat hij zag en hoorde. Zo kwam hij aan het materiaal voor zijn boek, dat inmiddels ook in een fraaie Nederlandse vertaling bij de Arbeiderspers verscheen. Bij ons heeft het boek weinig aandacht gekregen. Omdat Parijs ver weg is? Dat lijkt maar zo. Nog geen half jaar na het Parijse drama pleegde dezelfde club een aanslag op het Brusselse vliegveld en daarbij kwamen twee jonge Maastrichtenaren om. Het probleem waarover dit boek gaat is dus behoorlijk dichtbij.

Carrère's boek strekt verder dan een rechtbankverslag. Hij schildert uitvoerig de ellende van de overlevenden en de nabestaanden. Aangrijpend is bijvoorbeeld het relaas van Alice en Aristide, broer en zus: de een topacrobaat in een Frans circus, de ander professioneel rugbyspeler in Italië. Die vrijdagavond zouden ze weer eens gezellig met elkaar eten op het terras van *Le Petit Cambodge*. Zo ver kwam het niet. Ze werden onder vuur genomen door een jihadist met een Kalasjnikov. Ze overleefden ternauwernood, dat wel, maar dan met zulke letsels dat hun carrières voorgoed waren geruïneerd. Ze kwamen naar het proces omdat ze, zeiden ze, in gerechtigheid wilden geloven.

En de terroristen en hun schijterige bijfiguren? Carrère citeert een collega, die ooit schreef dat alleen het denkbeeldige kwaad romantisch is, maar het echte kwaad troosteloos en leeg. Zo ook deze verdachten. Het bleken stuk voor stuk half-geletterde sukkels. Ze begonnen hun loopbaan veelal als drugscriminelen, leerden dusdoende stelen en schieten en matigden zich gaandeweg een morele superioriteit aan, die zich uiteindelijk ontpopte als een nietsontziende haat tegen alles wat westers is. Aan het begin van het proces vroeg de Franse rechter een van hen naar zijn beroep. "Strijder van de Islamitische staat" was het hautaine antwoord. De rechter reageerde sardonisch: "oh, ik zie hier staan: uitzendkracht". De opmerking preludeerde op een levenslange gevangenisstraf. In die zin heeft Carrère's boek een *happy end*: de rechtstaat wint.